

Vragen gesteld in de raadscommissie van 12 februari 2019 betreffende het vaststellen van de regionale bodemkwaliteitskaart

Vraag 1

Kan je bij het vervangen van de lantarenpalen niet volstaan met BUS meldingen, zodat er geen controle van de grond nodig is?

Antwoord 1

Als opdrachtgever moet je aangeven waaraan je werknemers/opdrachtnemers bloot stelt. Aan de hand van deze informatie moeten werknemers/opdrachtnemers dan de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen toepassen. Dit komt voort uit de samenvoeging van twee CROW-richtlijnen die samen CROW-richtlijn 400 vormen en hangt samen met de Arbowetgeving. Kortom voor alle grondroerende werkzaamheden is het nodig om inzicht te hebben in de kwaliteit van de grond. Dit inzicht kan worden verkregen door onderzoek of door een bodemkwaliteitskaart (voor onverdachte deellocaties). Als de opdrachtgever hier niet aan voldoet loopt hij het risico op sancties/boetes.

Vraag 2

Waarom zijn er vanaf 2012 geen stappen meer ondernomen ten aanzien van de bodemkwaliteitskaart. Is het nu alleen vanwege de openbare verlichting dat dit voorstel in wordt gebracht of zijn er meer redenen?

Antwoord 2

Nadat twee keer eerder geprobeerd is de kaarten door de raad te laten vaststellen heeft het toenmalig college aangegeven dat zij niet van plan waren om de kaart nogmaals aan de raad voor te leggen. Omdat op een gegeven moment duidelijk was dat de kaart zou worden geactualiseerd is met het volgend college afgesproken dat we pas na afronding van de actualisatie zouden bekijken of en zo ja wanneer we de kaart opnieuw aan de raad zouden aanbieden. In 2018 heeft deze actualisatie plaatsgevonden. Voor Renkum heeft dit er bijvoorbeeld in geresulteerd dat de uiterwaarden en drogere oevergebieden nu goed op de kaart zijn weergegeven. Uiteindelijk is eind 2018 een nieuw raadsvoorstel opgesteld. Dit is niet alleen gedaan in het kader van de openbare verlichting, maar ook vanwege de kostenbesparing die het sowieso jaarlijks oplevert (zie ook vraag 4).

Afgelopen jaren zijn extra kosten gemaakt voor het uitvoeren van partijkeuringen. Deze partijkeuringen waren niet nodig geweest als er een BKK was vastgesteld, want dan het de BKK als geldig bewijsmiddel voor grondverzet gebruikt kunnen worden.

Vraag 3

Kan er een voorbeeld worden gegeven van hoe een vastgestelde bodemkwaliteitskaart de illegaliteit kan tegengaan?

Antwoord 3

Door het gebruik van deze kaart wordt hergebruik van grond op een locatie en hergebruik binnen een zone makkelijker, doordat minder onderzoek nodig is. Hierdoor wordt het ook voor bijvoorbeeld kleine aannemers makkelijker om op een goede manier met grond om te gaan. Er hoeft dan minder grond naar de grondbank te worden afgevoerd (wat ook weer extra kosten met zich meebrengt) en dat vermindert de kans op illegaal grondverzet.

Vraag 4

Op pagina 2 van het raadsvoorstel wordt aangegeven dat er tijd en geld bespaard kan worden, is het duidelijk om hoeveel geld dit gaat?

Antwoord 4.

Dit kan een besparing op leveren van tussen de €20.000 en 60.000 per jaar. Deze inschatting is gemaakt op basis van ervaring van de afgelopen jaren. Mogelijk zou een deel van deze kosten ook bij vaststelling van de bodemkwaliteitskaarten nodig zijn geweest. Immers, wanneer het project zich bevindt in de oude kernen van Oosterbeek en/of Renkum, blijft de onderzoeksplicht gelden (zie Kanttekeningen.)

Vraag 5

Verder staat op pagina 3 onder kanttekeningen iets over grensgebieden, heb je in deze gebieden extra kosten voor bodemonderzoeken?

Antwoord 5

Nee. Alleen in die gevallen waarbij je op basis van de toets historische bodeminformatie twijfelt aan de kwaliteit van de grond, is het nodig om een partijkeuring te eisen. Maar dat geldt voor alle gebieden en dus niet alleen voor de grensgebieden. Deze opmerking/kanttekening is verwijderd uit het raadsvoorstel.

Vraag 6

Gelden voor Natura 2000 gebieden dezelfde normen als voor landbouwgebieden en kan de grond uit deze gebieden over en weer gebruikt worden?

Antwoord 6

Ja, in principe gelden dezelfde normen. Zowel landbouwgebied als natuurgebied hebben de bodemfunctieklasse landbouw/natuur. De bodemkwaliteit in beide gebieden is op basis van onderzoek beoordeeld als schoon (klasse AW2000). Dat betekent dus ook dat je grond uit een landbouwgebied kan toepassen in een Natura 2000 gebied. Daar moet echter wel, net als in ieder ander gebied, een toets historische bodeminformatie aan vooraf gaan. Op basis van deze toets moet beoordeeld worden of de ontgravingslocatie onverdacht is. Landbouwgrond is niet per definitie onverdacht, zo kunnen er in voormalige boomgaarden bijvoorbeeld bestrijdingsmiddelen zijn gebruikt. Als het vermoeden bestaat dat dit het geval is, dan is grondverzet niet zonder meer mogelijk. Met onderzoek kan aangetoond worden of de verdenking al dan niet terecht is en dus of grondverzet mogelijk is.

Vraag 7

Zijn er waarborgen dat de Japanse duizendknoop niet verspreid gaat worden als je deze bodemkwaliteitskaart gaat toepassen en zo ja welke?

Antwoord 7

Nee er zijn geen waarborgen. Echter, ook bij een regulier onderzoek ten behoeve van het bepalen van de milieuhygiënische bodemkwaliteit wordt doorgaans niet gekeken naar de Japanse duizendknoop. Overigens wordt er vanuit het ministerie van LNV nagedacht over het opnemen van onderzoeksmethoden voor bepalen van Japanse duizendknoop in de bodemkwaliteitsonderzoeken. Wij volgen deze ontwikkeling nauwlettend.

Vraag 8

Moet de provincie voor provinciale wegen op dezelfde manier gebruik maken van de bodemkwaliteitskaart als wij als gemeente?

Antwoord 8

Als de bodemkwaliteitskaart is vastgesteld geldt deze kaart voor iedereen die bezig is met grondverzet in het gebied waar de kaart betrekking op heeft (onder andere de gemeente voor eigen projecten, aannemers / projectontwikkelaars. Echter, provinciale wegen (met bijbehorende wegbermen) zijn uitgezonderd van de bodemkwaliteitskaart. Dat betekent dat er geen diffuse bodemkwaliteit van de provinciale wegen en bijbehorende wegbermen is vastgesteld. Bij

grondverzet op deze locaties is daarom het generieke kader van toepassing, en dus is hier onderzoek (partijkeuring) nodig voorafgaand aan grondverzet.

Vraag 9

Is het juist dat de gemeente sinds 2012 steeds zo'n €20.000 aan extra kosten heeft gemaakt en is de raad daar adequaat over geïnformeerd?

Antwoord 9

In het oorspronkelijke raadsvoorstel was aangegeven dat door het vaststellen van nota en de bijbehorende kaarten er besparingen konden worden gerealiseerd ten aanzien van:

- onderzoekskosten voor toe te passen grond en baggerspecie;
- transport-, reinigings- en/of stortkosten van vrijkomende grond;
- aanschafkosten voor de toe te passen primaire bouwstoffen (zand uit zandwinputten) door (her)gebruik van elders vrijgekomen grond;

Doordat de raad de kaarten destijds niet heeft vastgesteld heeft de gemeente de afgelopen jaren geen besparingen gerealiseerd (voor de hoogte van de besparingen: zie antwoord vraag 4). Het mislopen van deze besparingen is niet separaat aan de raad gecommuniceerd. Deze kosten maken deel uit van projectkosten van diverse ruimtelijke projecten.

Vraag 10

Kan het college aangeven of en hoe alle destijds geconstateerde fouten in de huidige kaart zijn aangepast.

Antwoord 10

Op 10 januari 2012 is de notitie 'beantwoording raadsvragen m.b.t. Nota bodembeheer' opgesteld. Hierin is per vraag van de VVD een reactie en een correctiemaatregel (waar nodig) opgenomen. In het raadsvoorstel d.d. 21 februari 2012 is eveneens aangegeven welke correcties n.a.v. de raadsvragen zijn aangebracht in de nota.

In het overleg commissie leefomgeving d.d. 10 april 2012 zijn eveneens een aantal vragen gesteld. De meeste van deze vragen hebben betrekking op de inmiddels vastgestelde nota bodembeheer (deze zijn nu niet meer relevant met betrekking tot het vaststellen van de kaarten). De vraag die over de bodemkwaliteitskaart gaat betreft:

- Vraag: De kaart van Lingewaard is niet terug te vinden.
- Antwoord: Lingewaard is wel opgenomen in de geactualiseerde regionale bodemkwaliteitskaart (september 2018).

Bij de actualisatie van de regionale bodemkwaliteitskaart (september 2018) is de bodemkwaliteitskaart aangevuld met een aantal nieuwe stoffen (n.a.v. gewijzigd standaard stoffenpakket) en zijn de uiterwaarden en drogere oevergebieden bij Renkum op de kaarten aangepast.

Vraag 11

Waarom is er geen verlenging gevraagd voor het mandaat ten aanzien van de besluiten met een uitvoerend karakter en hoe is dit nu dan geregeld?

Antwoord 11

Vanwege de gevoeligheid van dit dossier is nu gekozen om geen voorstel voor mandatering op te nemen, zodat de raad (in ieder geval de komende tijd) vooraf nauw betrokken wordt bij veranderingen van de kaarten en zoneringen niet pas achteraf op de hoogte wordt gesteld door het college.

Voor het mandateren van bepaalde besluiten met een uitvoerend karakter is momenteel niets geregeld. Dat er nu geen mandaat ligt is geen probleem. Alle uitvoerende besluiten waarvoor mandaat werd gevraagd hadden betrekking op de bodemkwaliteitskaart en de bodemfunctiekaart en deze zijn nooit vastgesteld.

Vraag 12

Waar is die €2.000.000 besparing op gebaseerd, graag een onderbouwing?

Antwoord 12

Voor het bepalen van de extra kosten van €2.000.000 is er vanuit gegaan dat er voor het plaatsen van iedere paal een partijkeuring moest worden uitgevoerd in verband met de verplichting die je als opdrachtgever hebt ten aanzien van de werknemers/opdrachtnemers. (zie antwoord op vraag 1).

Deze berekening was gebaseerd op 4000 palen keer €500 (per onderzoek/partijkeuring). Omdat tijdens de bouwteamfase van de aanbesteding openbare verlichting bekend was dat de kaart nog niet was vastgesteld en wij als gemeente niet geconfronteerd wilden worden met extra kosten voor aanvullende onderzoeken, is toen afgesproken dat de concept bodemkwaliteitskaart dient als leidraad voor de uitvoering en dat de concept bodemkwaliteitskaart zal worden gebruikt om praktische werkafspraken te maken (er wordt momenteel gewerkt aan de werkafspraken tussen de Omgevingsdienst, de gemeente en de aannemer). Hiermee ging deze extra €2.000.000 dus van de baan.

Vraag 13

Dekt de genoemde €2.000.000 alle kosten die gemaakt moeten worden voor bodemonderzoek in het kader van de openbaren verlichting.

Antwoord 13

Niet meer van toepassing, zie antwoord op vraag 12.

Vraag 14

Kan de €2.000.000 niet worden doorbelast aan de ontwikkelende partij, m.a.w. waarom is dit een besparing voor de gemeente? En wie betaalt het eventuele restrisico?

Antwoord 14

Niet meer van toepassing. Wij hadden dit echter ook niet kunnen doorbelasten aan de ontwikkelende partij omdat wij zelf de opdrachtgever zijn. Omdat nu met de opdrachtnemer is afgesproken dat de concept bodemkwaliteitskaart als leidraad dient voor de uitvoering zijn deze kosten van de baan en dat er werkafspraken worden gemaakt met de Omgevingsdienst. Daarnaast hebben we nog afgesproken dat wij niet meer geconfronteerd willen worden met extra kosten voor aanvullende onderzoeken. Het restrisico is dan ook niet meer voor onze rekening.

Vraag 15

Wat heeft de bodemkwaliteitskaart te maken met de bijdrage aan de circulaire economie

Antwoord 15

De bodemkwaliteitskaart stimuleert lokaal hergebruik van grond (omdat er bij grondverzet binnen de gemeente/regio geen onderzoek nodig is). Dit resulteert in minder afvoer van vrijkomende grond en minder winning/aanvoer van primaire grondstoffen. Daarmee wordt een bijdrage geleverd aan de circulaire economie. Bovendien resulteert meer hergebruik van grond in minder transportbewegingen, wat ook bijdraagt aan verminderde CO2 uitstoot.

Vraag 16

Zijn er zienswijze tegen de kaart ingediend?

Antwoord 16

Nee, er zijn geen zienswijze ingediend.

Vraag 17

Waarom is het nu niet meer nodig om wederzijds kaartmateriaal van de andere gemeenten in het MRA gebied te erkennen?

Antwoord 17

In het raadsvoorstel wordt voorgesteld om de regionale bodemkwaliteitskaarten en bodemfunctieklassekaart van de regio Arnhem vast te stellen.

Vraag 18

Vinden er steekproeven plaats om te kijken of de grond inderdaad afkomstig is van de locatie die door de melder wordt aangegeven?

Antwoord 18

Ieder grondverzet dient te beschikken over een geldig bewijsmiddel voor grondverzet. De bodemkwaliteitskaart is één van deze geldige bewijsmiddelen. Toezicht en handhaving hierop vindt regulier plaats door de Omgevingsdienst.

Vraag 19

Is het wel verantwoord dat er zoveel keuringen niet meer gedaan hoeven te worden als de bodemkwaliteitskaart wordt vastgesteld?

Antwoord 19

Ja dat is wel verantwoord. De bodemkwaliteitskaart is een hulpmiddel om het uitwisselen van grond makkelijker en goedkoper te maken. Voor iedere toepassing van de bodemkwaliteitskaart is echter eerst een toets historische bodeminformatie bij de gemeente noodzakelijk. Dit betekent dat voor alle locaties waar een verdenking van bodemverontreiniging bestaat nog steeds een AP04 partijkeuring nodig is.

Vraag 20

Kunnen we geen leges in rekening brengen voor kosten van onderzoek die voor rekening van de gemeente komen?

Antwoord 20

Je kunt als gemeente leges heffen voor bepaalde diensten die je voor inwoners uitvoert (bijvoorbeeld het maken van een rijbewijs of het verlenen van een bouwvergunning). Het laten uitvoeren van bodemonderzoeken valt hier niet onder.

Aanvullende informatie betreffende PFAS:

Op 8 juli 2019 is het 'Tijdelijke handelingskader voor hergebruik van PFAS houdende grond en baggerspecie' aan de Tweede Kamer aangeboden en in werking getreden. Het huidige stringente beleid voor het hergebruik van grond en baggerspecie die is verontreinigd met stoffen waarvoor nog geen toepassingsnormen zijn ontwikkeld, zorgt in het geval van PFAS-houdende grond en baggerspecie voor stagnatie bij werkzaamheden waarbij grond en baggerspecie vrijkomt. Dit leidt momenteel in de praktijk tot problemen in het kader van projecten in de grond-, weg- en waterbouw omdat de vrijkomende grond en baggerspecie niet kan worden afgezet. Deze stagnatie leidt tot aanzienlijke maatschappelijke kosten, doordat baggerwerkzaamheden worden uitgesteld en bijvoorbeeld infrastructurele werken en woningbouwprojecten vertragen of stil komen te liggen.

In het tijdelijke handelingskader is, vooruitlopend op de definitieve oplossing, een voorlopige oplossing geboden om de impasse te doorbreken. Zo is de normering, na onderzoek van o.a. het RIVM, aangepast. Zo zijn er nieuwe toepassingsnormen opgesteld voor PFOS, PFOA, GenX en andere PFAS (van respectievelijk 3-7-3-3 ug/kg ds.). Voor deze waarden is vastgesteld dat geen onaanvaardbare risico's voor mens en milieu ontstaan. Deze normeringen worden dan ook in het tijdelijk handelingskader voor de maximale waarde voor bodemkwaliteit 'natuur/landbouw' aangehouden.

Met deze nieuwe tijdelijke normeringen zou (deels) het gestagneerde grond- en baggerwerk weer verder kunnen. Het tijdelijke handelingskader biedt de mogelijkheid voor lokaal beleid (met strengere/minder-strengere normen), maar daarvoor moet de gemeente een bodembeheergebied aanwijzen en een nota bodembeheer vaststellen die aan de eisen van de Bbk voldoen (dus specifiek voor PFAS). Hierbij is een eis dat een bodemkwaliteitskaart een beeld geeft van het voorkomen van PFAS in het aangewezen bodembeheergebied (oftewel: er moet onderzoek gedaan zijn naar PFAS, en daaruit moet een gemiddelde / P80 waarde voor het beheergebied worden afgeleid).

Oftewel:

Zolang PFAS niet specifiek wordt opgenomen in de bodemkwaliteitskaart, dan geldt het generieke beleid voor PFAS. Voor grondverzet binnen de gemeente hoeft dit niet perse belemmerend te werken / een probleem op te leveren (onder het mom van stand still principe op gemeentelijk niveau). Aan te bevelen is om, na het definitief vaststellen van het handelingskader, wel te beoordelen of het voor de gemeente Renkum relevant / aan de orde is / wenselijk is om lokaal beleid omtrent PFAS vast te stellen. Dit kan bijvoorbeeld door het in beeld brengen van op PFAS verdachte locaties en door een indicatief onderzoek uit te voeren en te kijken. Op basis van dit onderzoek kan beoordeeld worden of het al dan niet wenselijk is om de bodemkwaliteitskaart te actualiseren voor PFAS. Ook is het aan te bevelen om met de regio te bespreken hoe omgegaan moet worden met grondverzet in relatie tot PFAS op regionaal niveau (discussie in Vakberaad bodem in de Milieu Regio Arnhem). Dit overleg vindt plaats.